

ПІДСУМКИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ ХДУХТ ЗА 2016 РІК

Науково-дослідна робота проводилася відповідно до визначених в університеті пріоритетних напрямів фундаментальних і прикладних досліджень. У виконанні НДР і НТП взяли участь 100% професорсько-викладацького складу.

Чисельність НПП у 2016 р. становила 333 особи. Чисельність працівників науково-дослідного сектору становила 46 осіб, з них 14 осіб є штатними співробітниками, 25 осіб працювали за сумісництвом та 3 особи за договорами цивільно-правового характеру.

Протягом 2016 р. в університеті працювали три спеціалізовані вчені ради із захисту дисертаційних робіт: Д 64.088.01 на здобуття наукового ступеня доктора та кандидата технічних наук за трома науковими спеціальностями; Д 64.088.02 на здобуття наукового ступеня доктора та кандидата економічних наук за двома науковими спеціальностями; К 64.088.03 на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук за двома науковими спеціальностями. У 2016 р. в трьох спеціалізованих вчених радах разом захищено 30 кандидатських дисертацій та 7 докторських: радою Д 64.088.01 проведено захист 3 докторських та 13 кандидатських дисертацій; радою Д 64.088.02 – захист 4 докторських та 13 кандидатських дисертацій; радою К 64.088.03 – захист 4 кандидатських дисертацій.

Під час організації захисту дисертацій у спеціалізованих вчених радах ХДУХТ платними послугами скористались 11 осіб, що дозволило університету додатково отримати 92 тис. грн.

Розширено провадження освітньої діяльності у ХДУХТ за 5 науковими спеціальностями відповідно до нового переліку в кількості 50 місць.

Відкрито аспірантуру та докторантуру за такими спеціальностями: 051 «Економіка»; 071 «Облік і оподаткування»; 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»; 073 «Менеджмент»; 181 «Харчові технології». На підготовку в докторантурі було виділено чотири місяці. План виконано у повному обсязі. До докторантури зараховані такі особи: І.В. Мілаш, О.О. Нестеренко, О.П. Неклеса, Н.Г. Гринченко, Н.В. Кондратюк. Докторантуру закінчили три докторанти: Т.В. Бочуля, Т.О. Тарасова та А.В. Погребняк. Планові показники з набору до аспірантури були витримані в повному обсязі. Зараховано 12 аспірантів на здобуття, з яких 4 за заочною контрактною формою навчання.

Для проведення досліджень використано існуючу матеріально-технічну базу – 14 науково-дослідних лабораторій і 5 наукових центрів, при цьому в поточному році відкрито науково-дослідну лабораторію «Фізико-хімічні методи дослідження харчових систем». Використовувалася також база окремих академічних установ відповідно до договорів про співпрацю.

У 2016 р. виконувалося 110 наукових робіт. Завершених робіт – 64 одиниці. За рахунок коштів державного бюджету працювало 8 наукових колективів, утворених представниками 15 кафедр університету, тобто 60% від їх

загальної кількості, за госпдогвірною тематикою – усі кафедри.

Загальний обсяг фінансування наукових досліджень становить 1674 тис. грн, що більше минулорічного показника на 15%, при цьому фінансування із загального фонду збільшено на 20% і становить 1119,9 тис. грн, зі спеціального фонду – на 8% і становить 554,1 тис. грн. Середній обсяг фінансування однієї наукової роботи: за загальним фондом – 140,0 тис. грн, за спеціальним – 7,4 тис. грн. Проте співвідношення спеціального до загального фонду зменшилося з 0,53 до 0,49. Обсяг фінансування наукової діяльності на одного науково-педагогічного працівника на 28% більше порівняно з минулим роком і становить 5,3 тис. грн.

За результатами досліджень актами підтверджено 439 впроваджень науково-технічної продукції, з них 223 – у виробництво та 216 – у навчальний процес. При цьому, відповідно, 59 і 58 впроваджень за фінансованими тематиками.

На конкурс МОН України було підготовлено та подано шість наукових проектів, у тому числі проект молодих учених. Також університет узяв участь у навчально-практичній програмі «4 Кроки до інновації». У рамках цієї програми для отримання міжнародного фінансування науковцями ХДУХТ розроблено та подано два проекти.

У звітному році професорсько-викладацьким складом, аспірантами і докторантами університету опубліковано: 73 монографії, 8 підручників, 60 навчальних посібників, здійснено понад 2100 публікацій, з них 205 публікацій у зарубіжних виданнях (54 статті, 98 тез, 53 публікації в міжнародних наукометричних базах даних), 459 статей, з них 107 у зарубіжних виданнях, у міжнародних наукометричних базах – 206 од.

Видано 2 випуски збірників наукових праць «Прогресивні техніка та технології харчових виробництв ресторанного господарства і торгівлі» й «Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг». До конференцій видано 5 збірників тез. Розроблено та затверджено «Положення про рецензування», відповідно до якого вдосконалено процедуру рецензування статей, якою передбачено відкрити, зовнішню та анонімну форми. Рішенням Наукової ради МОН України збірник наукових праць «Прогресивна техніка та технології харчових виробництв ресторанного господарства і торгівлі» рекомендований до включення в перелік із п'яти найбільш значущих видань для додаткового оцінювання вагомості наукового доробку вчених та результатів виконаних ними проектів, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету з напрямку «Наукові проблеми харчових технологій та промислової біотехнології». З 2017 р. планується випуск збірника наукових праць студентів і магістрантів.

Було успішно здійснено роботу з підвищення рейтингу університету з питань наукометрії. Поновлено комп'ютерну базу і створено репозитарій, що забезпечує інтернет-доступ до наукової та навчальної літератури. Завершується робота з внесення до репозитарію всієї літератури, опублікованої за останні п'ять років. Проводиться робота щодо його реєстрації в міжнародних базах систем пошуку наукової інформації.

У межах реалізації заходів із підвищення рейтингу фахових видань університету, зростання індексу цитування наукових праць учених університету організовано роботу з проходження реєстрації збірників наукових праць «Прогресивні техніка та технології харчових виробництв ресторанного господарства і торгівлі» й «Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг» у декількох наукометричних базах. Основним результатом цієї роботи є те, що в грудні 2016 р. обидва збірники наукових праць були зареєстровані в таких наукометричних базах: Google Scholar; Index Copernicus; Researchbib; каталогах видань – Road, Українські наукові журнали; університетському репозитарії ХДУХТ. Для підвищення кваліфікації науковців університету з питань бібліо- та наукометрії було організовано цикл семінарів за тематикою «Наукометричний підхід для аналізу ефективності наукових досліджень» (лектори: А.Б. Горальчук, С.М. Губський, С.О. Зубков, Л.Г. Бакуменко). У результаті такого навчання 61 науковець університету отримав сертифікат про підвищення кваліфікації.

У патентній роботі подано 74 заявки, отримано 92 охоронних документи, з них 4 патенти на винахід, а також 15 позитивних рішень. За останні два роки спостерігається позитивна динаміка з продажу ліцензій.

Результатом системної роботи університету є розвиток інноваційної та підприємницької активності фахівців. Спільні розробки науково-навчально-виробничого кластеру в складі ХДУХТ та підприємств ТОВ «Тайфун-2000» та ТОВ «Капсулар» (керівник – д.т.н., проф. Є.П. Пивоваров) було представлено на виставках, конференціях, семінарах, зокрема в рамках міжнародного інноваційного бізнес-семінару Open Gate Italy про можливості залучення в Україну різних фінансових інструментів Європейського Союзу, фінансової програми розвитку бізнесу. Здійснено комерційні договори на поставки науково-технічних розробок у компанії міжнародного рівня, а саме: «Elaio Grupo» (Іспанія) – олія оливкова капсульована; «Bio-revival» (США) – солодка капсула; продукція соусна капсульована; ікра імітована; олія соняшникова капсульована.

З метою просування інноваційних ідей і продуктів в університеті створено StartUp-центр (керівник – д.е.н., проф. В.А. Гросул). Протягом року ефективно працювала одна з нових інноваційних структур університету – Науково-дослідний центр «Економічні дослідження проблем розвитку підприємництва в Україні» (керівник – д.е.н., проф. М.В. Чорна). Результатом такої системної роботи є залучення Науково-дослідного центру до масштабного проекту Харківської міської ради, що пов'язаний із дистанційним консультуванням суб'єктів підприємницької діяльності з використанням інтернет-ресурсу «Інвестиційний портал м. Харкова».

Університетом проведено 10 наукових заходів (із них вісім зареєстровано в МОН України). Рекламування науково-дослідних розробок проведено на 21 виставці різного рівня. Досягненнями участі у виставках є численні грамоти, дипломи, подяки.

Кількість студентів денної форми навчання склала 1685 осіб. Слід наголосити, що у виконанні НДР брали участь 674 особи, тобто 40%. З оплатою працювали 59 студентів, що на 61% більше, ніж минулого року, з них 31 – із загального фонду, 28 – зі спеціального. Проведено Всеукраїнську науково-практичну конференцію молодих учених і студентів «Інноваційні технології розвитку у сфері харчових виробництв, готельно-ресторанного бізнесу, економіки та підприємництва:

наукові пошуки молоді». Уперше на базі ХДУХТ було організовано та проведено Міжвузівський конкурс студентських наукових робіт з галузі науки «Економіка та управління в сфері торгівлі». За результатами звернення до МОН було підтримано пропозицію університету щодо надання конкурсу студентських наукових робіт з напрямку «Економіка та управління в сфері торгівлі» статусу Всеукраїнського та проведення його на базі ХДУХТ. 8 кращих студентів отримують стипендії: стипендію Президента України – 2 студ.; стипендію Верховної ради України – 2 студ.; стипендію ім. І.Г. Бережного – 2 студ.; стипендію ім. М.І. Беляєва – 1 студ.; стипендію ім. А.С. Масельського – 1 студ.

Студенти здобули дипломи за результатами участі в різноманітних міжнародних, всеукраїнських та регіональних конкурсах, серед них: X Харківський регіональний конкурс студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук (за напрямом «технічні науки» – 1 диплом I ступеня); Міжнародний конкурс бізнес-проектів «Startup-кооперація – 2016» (диплом лауреата в номінації «Лучший StartUp – проект в сфері гостиничного бізнеса»; VII Міжнародний чемпіонат «Молодежь и предпринимательство – 2016» (диплом лауреата в номінації «Деловая активность и инициатива»); міжвузівський конкурс студентських наукових робіт з галузі науки «Підприємництво» (2 дипломи III ступеня); Всеукраїнський конкурс студентських робіт «Обладнання Данфосс в системах охолодження, заморожування та кондиціонування» (1 диплом II ступеня).

ХДУХТ започаткував проведення щорічного обласного конкурсу творчих робіт для учнів 10–11 класів Харківської області «Харківщина – конкурентоспроможний регіон».

Одним із найважливіших напрямів діяльності ХДУХТ є підготовка фахівців та наукових кадрів високої кваліфікації для іноземних держав. У 2016 р. в університеті навчалось 306 іноземних громадян, яких кафедри активно залучають до наукових досліджень і участі в конференціях. Це громадяни Азербайджану, Туркменістану, Казахстану, Марокко, Гвінеї, Гани, Нігерії, Камеруну, Конго, Китаю, Сирії, Судану, Йорданії, Туреччини, США, Лівії, Єгипту та ін. Науково-педагогічні працівники ХДУХТ пройшли стажування в університетах США, Чехії, Польщі, Китаю, Ізраїлю.

Основними завданнями з розвитку НДР є такі: організувати роботу, спрямовану на імплементацію Закону України «Про наукову та науково-технічну діяльність», підготовку до державної атестації університету, поліпшення показників, за якими оцінюється науковий потенціал, стан матеріально-технічної бази та результативність наукової роботи. Забезпечити виконання заходів із формування базового бюджетного фінансування; отримання додаткових джерел фінансування для проведення наукових досліджень шляхом розвитку співпраці. Із цією метою підвищити якість роботи з рекламування наукових розробок; активізувати участь учених у міжнародних програмах, сприяти утвердженню університету в міжнародному науковому просторі; розвивати винахідницьку діяльність і приділяти значну увагу захисту прав інтелектуальної власності; розширювати дослідно-експериментальну базу університету; підвищувати ефективність аспірантури й докторантури; вживати заходів для зростання індексу цитування і підвищення рейтингу вчених університету, наукових колективів; розвивати наукову роботу студентів, школярів.

*В.М. Михайлов, проректор з наукової роботи,
д-р техн. наук, проф.*